

# Patologické hráčství

MUDr. Andrea Miklovičová  
Psychiatrická léčebna Šternberk

***„Prevence škodlivého užívání návykových látek a léčba závislosti“***

Olomouc, 2020

# PATOLOGICKÉ HRÁČSTVÍ

F63.0 → Nutkavé a impulzivní poruchy

- Zhoršené sebeovládání
- Bažení
- Postupy při léčení
- Častý souběžný výskyt nebo přechází jedno v druhé



# PATOLOGICKÉ HRÁČSTVÍ F63.0

## Diagnostické kritéria Patologického hráčství dle MKN – 10

- Během období nejméně 1 roku se vyskytnou 2 nebo více epizod hráčství
- Tyto epizody nejsou pro jedince výhodné, ale opakují se přesto, že vyvolávají tíseň a narušují každodenní život
- Jedinec popisuje silné puzení ke hře, které lze těžko ovládnout a hovoří o tom, že není schopen silou vůle hře odolat
- Jedinec je zaujat myšlenkami a představami o hraní a o okolnostech, které tuto činnost doprovází

Skríning: *Johnson a spol. (1997):*

- 1.) Cítil jste někdy potřebu vyhrávat více a více peněz?
- 2.) Musel jste někdy kvůli hazardní hře lhát lidem, kteří jsou pro Vás důležité?

# DIF. DG PATOLOGICKÉHO HRÁČSTVÍ

- **HRÁČSTVÍ A SÁZKAŘSTVÍ**

= časté hraní pro vzrušení nebo jako pokus vyhrát peníze  
- při negativních důsledcích (velké ztráty) dokážou nehrát

- **NADMĚRNÉ HRANÍ u manických pacientů**

-> vylučuje diagnózu patologického hráčství

- **SUSPEKNÍ PATOLOGICKÉ HRÁČSTVÍ**

-> není pouhé hráčství a sázkařství

-> nesplňuje všechny kritéria (např. si neuvědomuje silné puzení)

# FORMY HAZARDNÍCH HER

- Automaty – zábavné (čas), „výherné“ (peníze)
    - 1. hrací automat - firma Tivoli 1895
  - Kasína
  - Kurzové sázky (sport)
  - Karetní hry
  - Loterie, sázkové tikety
- > jakákoliv formy hry, která se hraje o peníze, zvyšuje riziko vzniku patologického hráčství.

# STADIA ROZVOJE PATOLOGICKÉHO HRÁČSTVÍ

- Stadium výher:
  - nenápadný začátek, nejsou větší problémy, časté fantazie o velké výhře -> **VÝHRA** -> touha výhru opakovat, vyhrát víc
  - > zvyšování sázek, častější hraní
- Stadium prohrávání: = patologické hráčství
  - > **gambler nehraje kvůli výhře, ale kvůli hře**
  - v myšlenkách se pořád zabývá hraním, **nedokáže s hrou přestat**
  - půjčky, zatajování hraní před blízkými, neklid, podrážděnost,
  - izolace, neschopen dluhy splácet -> vážné problémy v rodině
- Stadium zoufalství:
  - odcizení rodiny, obviňování druhých z odpovědnosti za své chování, propuštění z práce, rozpad rodiny, soudy, exekuce, osamělost, únik k alkoholu -> TS

# ILUZE PATOLOGICKÝCH HRÁČŮ

- o výhře a zbohatnutí
- o zajímavosti hry
- o kontrole své hry
- o vlastní genialitě
- o štědrých automatech
- o tom, že vyhraje zpět své prohrané peníze
- o tom, jak se nikdo o hře nic nedoví
- o tom, že si výhrou vyřeší své problémy



# TERAPIE PATOLOGICKÉHO HRÁČTVÍ

- **Psychoterapie - KBT**

1. Nebezpečnost volných finančních prostředků

- > mzda na účet vázaný podpisem další osoby

- > u sebe nenosit větší finanční obnosy.

2. Dluhy

- > realistický rozpočet dluhů, na základě něj splátkový kalendář

- > až poté jednání s věřiteli

- **Farmakoterapie – SSRI, stabilizátory nálady (topiramát, valproát), naltrexon**



# Behaviorální závislosti

## Závislostní chování na internetu

MUDr. Andrea Miklovičová  
Psychiatrická léčebna Šternberk

***„Prevence škodlivého užívání návykových látek a léčba závislosti“***

Olomouc, 2020

# ZÁVISLOSTNÍ CHOVÁNÍ NA INTERNETU

*„Moderní technika odstranila  
velké vzdálenosti,  
nepřinesla ale vůbec  
žádnou blízkost...“*



# BEHAVIORÁLNÍ ZÁVISLOSTI (=BZ)

= předmětem závislého chování není návyková látka, ale určitá činnost

- Lidé se stávají závislími ne přímo na droze či určitém chování, ale **na prožitcích, které jsou jimi vyvolány**
- Zdá se, že existuje pouze jedna závislost, kterou lze v chování generalizovat jako dysharmonii, redukci sebe sama na jediný princip, kdy štěstí pramení pouze z uspokojování jediné potřeby, z určitého chování či vztahování se k nějakému objektu, které dává zapomenout na starosti.

# BEHAVIORÁLNÍ ZÁVISLOSTI – rozdělení

z medicínského hlediska:

**aktuálně uznávané, již klasifikované dgg** = návykové a impulzivní poruchy

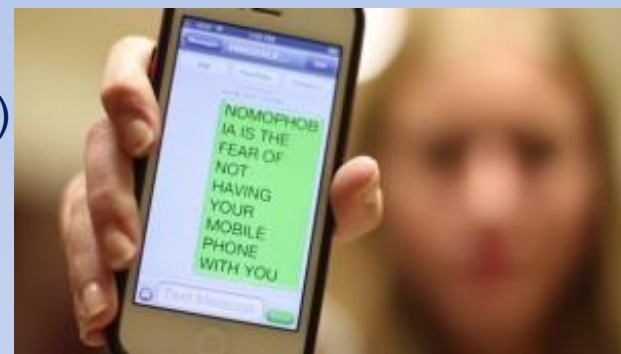
- patologické hráčství (gambling),
- kleptomanie (chorobné kradení)
- pyromanie (chorobné zakládání požárů)
- trichotilomanie (chorobné vytrhávání vlastních vlasů či ochlupení).

Znaky závislostního chování:

- hypersexualita (F52.7) = závislost na sexu
- mentální bulimie (F 50.2) a přejídání spojené s jinými psychic.poruchami (F50.4) = závislost na jídle.

**nové, dosud nezařazené poruchy :**

- technologické závislosti (PC, internet, hry, TV)
- **nomofobie ("no-mobile-phone-phobia")**
- závislost na nakupování (oniomanie)
- závislost na práci (workoholismus)
- sebepoškozování



# ZÁVISLOSTNÍ CHOVÁNÍ NA INTERNETU - úvod

- 1979 – popsány první abstinenční příznaky při odloučení od PC
- 1995 – psychiatr Goldberg po prvé pojem „závislost na internetu“
- 1996 – popsáný fenomén závislostního chování na internetu  
americká psycholožka Young
- Nejvážnější hrozby veřejného zdraví : USA , Čína, Jižní Korea

## Přímé důsledky:

- narušení denního rytmu
- spánková deprivace
- únava
- bolesti hlavy a očí
- zanedbávání osobní hygieny a výživy



# ZÁVISLOSTNÍ CHOVÁNÍ NA INTERNETU - epidemiologie

1 – 5% uživatelů internetu je na internetu závislých

- 314 studentů VŠ v USA a Číně (Zhang) – prevalence jevu vyšší mezi čínskými studenty (**14%**), v USA **4%**
- V ČR – zatím zrealizovány 2 výskumy:
  1. Šimková, Činčera – 314 VŠ, z nich 6% se závislost.chováním
  2. Šmahel a kol. – 1381 osob,
    - - **3,4%** rozvinuté závislostní chování
    - **3,7%** je závislostním chováním ohroženo
    - nejvíce ohroženou skupinou osoby 12-15 let,
    - **8%** s rozvinutým závislostním chováním
    - 15%** ohrožených závislostním chováním

# ZÁVISLOSTNÍ CHOVÁNÍ NA INTERNETU - komorbidita

- Poruchy osobnosti – 52%
- Užívání návykových látek – 38%
- Afektivní poruchy – 33%
- Úzkostné poruchy – 19 % (Black, 21 probantů)

Young a Rodgers – > zvýšená hladina deprese

- Pozitivní korelace mezi závisl.chováním na internetu a ADHD (Yoo, Jižní Korea)

# ZÁVISLOSTNÍ CHOVÁNÍ NA INTERNETU - etiologie

<= výsledek kombinace více příčin

- sebezpochybování, sebezpodceňování, negativní sebehodnocení, sociální izolace, nedostatek sociální podpory

*„Nejsem na netu, nejsem nikdo“*

- ↑ riziko u osob osamělých, s depresí, sociální úzkostí
- vnímání sebe sama jako méně „sociálně kompetentního“  
=> preference on line komunikace (= méně ohrožující, jednodušší, zábavnější, lepší kontrola projevu)  
=> sami se vnímají jako ↑komunikativnější
- komplikované vztahy s rodiči, problémové mezilidské vztahy ...



# DEFINICE ZÁVISLOSTNÍHO CHOVÁNÍ NA INTERNETU

- „Problémové užívání internetu, které s sebou přináší do života jedince komplikace“ (psychologické, sociální, pracovní nebo školní)  
(Beard a Wolf)
- „Neschopnost jedince mít kontrolu nad svým užíváním internetu, což pak vede ke stresu a/nebo zhoršení fungování“  
(Shapira)
- „Kompulzivní nadužívání internetu a podrážděné nebo náladové chování v důsledku nemožnosti jeho užívání“ (Mitchel)
  - > k poruchám vyvolaných užíváním návykových látek?
  - . -> k OCD?

## => F63.8 Jiné návykové a impulzivní poruchy

- Pracovní verze MKN 11 – zařadila samostatnou kategorii Behaviorální závislosti – zde *"Patologické hráčství"* a *"Určité specifické behaviorální závislosti"* (dosud neupřesněné)

# BEHAVIORÁLNÍ ZÁVISLOSTI versus OCD

Dle nejnovějších studií podstatu závislostního chování nelze postavit na OCD symptomatologii

- závislostní chování (minimálně v počáteční fázi) popisováno jako chování ego-syntonní - přinášející potěšení.
- charakter OCD symptomů je nepříjemně vtíravý, postrádající smysl, tedy ego-dystonní.

# DIAGNOSTIKA ZÁVISLOSTNÍ CHOVÁNÍ NA INTERNETU

Diagnostická kritéria dle Young modifik. Beard + Wolf:

Musí být přítomno všech 5 znaků:

- zaujetí internetem
- potřeba používat internet ve stále delších časových úsecích k dosáhnutí uspokojení
- opakovaná neúspěšná snaha kontrolovat, přerušit nebo zastavit používání internet
- neklid nebo podrážděnost při pokusu přerušit nebo vzdát se používání internetu
- překračování původně plánovaného času připojení na internet

# DIAGNOSTIKA ZÁVISLOSTNÍ CHOVÁNÍ NA INTERNETU – pokračování

Zároveň musí být přítomen alespoň 1 z následujících příznaků:

- Ohrožení nebo riskování ztráty důležitého vztahu, zaměstnání v důsledku používání internetu
- Lhaní členům rodiny, terapeutům nebo dalším osobám za účelem zastírání nadměrného používání internetu
- Používání internetu jako způsob útěku od problémů nebo snaha zbavit se dysforické nálady (např. pocitů bezmoci, viny, úzkosti...)

# KATEGORIE ZÁVISLOSTNÍHO CHOVÁNÍ NA INTERNETU

- Závislost na virtuální sexualitě – kompulzivní používání webů pornografického zaměření
- Závislost na virtuálních vztazích – nadměrné věnování se virtuálním vztahům
- Internetové kompulze – on line hry, internetový nákup
- Přetížení informacemi – nadměrné surfování na internetu nebo hledání v databázích
- Závislost na počítači – nadměrné hraní PC her

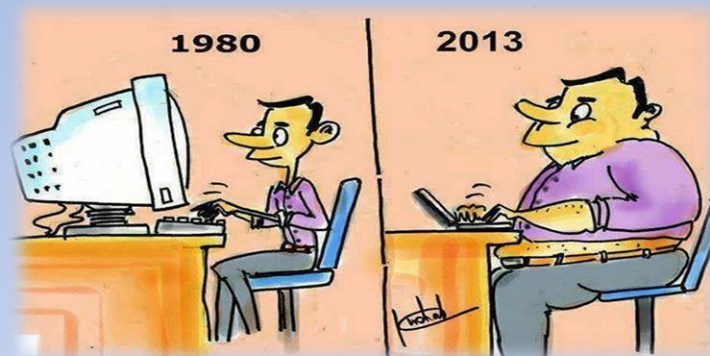
AGRESE HRÁČE- závisí od času stráveného u hraní



- není důležitý typ hry, ale **ČAS, který hraní na PC věnuje**

# DŮSLEDKY EXCESIVNÍHO POUŽÍVÁNÍ INTERNETU

- Sociální stažení z reálných vztahů, ztráta přátel
- Problémy a konflikty ve vztazích
- Zanedbávání povinností
- Pozdní příchody
- Změna životního stylu
- Nemoci pohybového ústrojí
- Obezita, méně fyzic. aktivit
- Nesoustředěnost
- Snížená výkonnost -> problémy ve škole (práci)



# LÉČEBNÉ POSTUPY

- USA, Korea a Čína → specializovaná zařízení pro uživatele se závislostním chováním

CÍL -> CELOŽIVOTNÍ ABSTINENCE OD POUŽÍVÁNÍ INTERNETU  
• NENÍ REÁLNÍ (neodmyslitelná součást dnešního života)

- Dopor.: -> kontrolované užívání internetu
  - > přerušit používání problematických internet.aplikací (online hry, chaty, pornograf.stránky)
  - > používat méně ohrožující aplikace (email, vyhledávání)
- Farmakoterapie – citalopram, escitalopram, naltrexon
  - v současné době neexistuje žádná farmakoterapeutická léčba schválená pro nelátkové závislosti
- Psychoterapie – KBT (kognitivně-behaviorální psychoterapie)

# KBT

- Zmapovat strukturu dne a praktikovat její opak  
-> přerušení dosavadních vzorců chování spojených s nadměrným používáním internetu
- Stanovení cílů -> přesný počet hodin a přesný čas (spíše častěji a kratší dobu, než dlouho – vyhne se bažení, lépe získá kontrolu)
- Externí upozornění - budík
- Abstinence – pokud se nedaří omezovat
- Upomínkové karty – 5 problémů vs 5 přínosů omezení internetu
- Zmapování zanedbávaných činností  
-> obnovit činnosti, které jsou zdrojem příjemných pocitů a které  
• nahradí příjemné pocity při používání internetu



# ZÁVĚR

- Největší problém u závislostního chování na internetu  
-> překonat popření samotného závislostního chování
- Ve srovnání s terapií závislostí na NL (lze je ze života eliminovat)  
nelze postupovat stejně => terapeuticky náročnější proces

## ZÁKLAD:

- ukotvení režimu dne
- respektování hranic a časových limitů
- odbourávání maladaptivních strategií a proces zrání pacienta

# Děkuji za pozornost

MUDr. Andrea Miklovičová  
Psychiatrická léčebna Šternberk

[miklovicova@plstbk.cz](mailto:miklovicova@plstbk.cz)

[www.plstbk.cz](http://www.plstbk.cz)